

Finansdepartementet

Peter Skeppström

Nationella upphandlingsstrategin

Beslut fattas under torsdagens regeringssammanträde.

Varför en nationell upphandlingsstrategi?

Aldrig tidigare har det funnits ett strategiskt tänk i hur staten ska använda de 600 miljarder kronor som omsätts i offentliga upphandlingar varje år. Det är slut på det nu. Nu genomförs ett paradigmskifte.

Det här är pengar som ska börja göra stor skillnad både lokalt och på nationell nivå. Upphandlingsverktyget är underutnyttjat idag men kan utveckla både offentlig sektor och övriga samhället inklusive näringsliv, civilsamhälle och forskningen.

Som ett led i regeringens arbete med att utveckla de offentliga upphandlingarna har regeringen tagit fram Nationella upphandlingsstrategin som avses beslutas 30 juni. Med Nationella upphandlingsstrategin vill regeringen synliggöra de positiva effekter som kan uppnås genom ett strategiskt förhållningssätt till inköp.

Upphandlingar ska användas strategiskt. Både för att stödja regeringens övergripande prioriteringar, sysselsättning, klimat och miljö men också för att nå verksamhetsmål.

Nationella upphandlingsstrategin är en del av den reformering av den offentliga upphandlingen som regeringen initierat och ska stimulera upphandlande myndigheter och enheter och synliggöra upphandlingens möjligheter som ett strategiskt verktyg. Det kan till exempel handla om att främja en sund konkurrens på marknaden, bidra till att hållbarhetsmål uppfylls, stimulera innovation och utveckling av nya lösningar samt säkerställa att våra gemensamma resurser används effektivt.

Regeringens ambition är att strategin även ska bidra till att den offentliga sektorn lever upp till medborgarnas förväntningar om en effektiv, rättssäker och innovativ förvaltning.

Strategi ska få myndigheterna att bli bättre på att upphandla!

Det offentliga upphandlar för mer än 600 miljarder. Myndigheterna ska använda strategin i sin verksamhet för att göra goda affärer till nytta för medborgarna.

Därför ska;

Upphandling ska vara en strategisk funktion hos myndigheterna. Myndighetsledningen måste ta ansvar för att verksamhetens mål genomsyrar hela upphandlingsprocessen.

- *Det offentliga ska använda de möjligheter strategin pekar på för att använda upphandling till att nå andra samhällsmål.*

Genom att använda metoder för innovationsupphandling kan offentlig sektor stimulera utvecklingen av lösningar som inte existerar på marknaden i dag.

Därför ska;

Upphandling användas för att främja utveckling och innovation.

- *Sverige ska ligga i framkant och fortsatt vara ett föredöme när det gäller miljöanpassad offentlig upphandling och offentlig upphandling vara en stark drivkraft för hållbar utveckling.*

Därför ska,

Myndigheter med väl utformade krav på varor och tjänster öka miljöanpassad upphandling, särskilt inom produktgrupper med stor miljöpåverkan.

- *Offentlig upphandling ska bidra till ett socialt hållbart samhälle*

Därför ska;

Sociala hänsyn ställas i offentliga upphandlingar. Sociala hänsyn kan exempelvis innebära att främja möjligheter till anställning för vissa särskilt utsatta grupper, som personer som står långt ifrån arbetsmarknaden

Vem vänder sig strategin till?

Strategin vänder sig till företrädare och medarbetare på statliga myndigheter, kommuner, landsting och andra upphandlande myndigheter.

De upphandlande myndigheterna och enheterna har ett stort ansvar för att upphandla mer strategiskt och ansvara för att skattemedel används på bästa sätt. Nationella upphandlingsstrategin ska underlätta och vara ett stöd.

Vad innehåller strategin?

Strategin innehåller handfasta tips och råd om hur upphandlande myndigheter och enheter kan arbeta för att utveckla sitt strategiska arbete med offentliga inköp.

I strategin finns sju inriktningsmål. De sju inriktningsmålen är att den offentliga upphandlingen ska:

- 1. verka som ett strategiskt verktyg för en god affär.*
- 2. ge effektiva offentliga inköp*
- 3. möjliggöra en mångfald av leverantörer och en väl fungerande konkurrens.*
- 4. vara rättssäker*
- 5. främja innovationer och alternativa lösningar*
- 6. vara miljömässigt ansvarsfull*
- 7. bidra till ett socialt hållbart samhälle*

Hur tänker regeringen säkerställa resultat?

Det här är början på ett långsiktigt arbete med att reformera den offentliga upphandlingen och regeringen förväntar sig resultat.

Upphandlingsmyndigheten har fått i uppdrag att verka för att strategin genomförs och får genomslag. Det innebär bl.a. att Upphandlingsmyndigheten ska informera och vägleda de upphandlande myndigheterna och enheterna om hur strategin kan genomföras. Upphandlingsmyndigheten får även i uppdrag att följa upp hur Upphandlingsstrategin har påverkat de upphandlande myndigheternas och enheterna inköpsarbete.

Exempel som illustrerar

Innovationsupphandlingar - Att upphandla funktioner eller lösningar istället för färdiga koncept.

Projektet Värdig Entré.

Utgångspunkten var att entréer ska vara värdiga och tillgängliga för alla, i det här fallet att alla besökare ska kunna nå fastigheten genom huvudentrén. En viktig del i det arbetssätt som Värdig Entré har utvecklat handlar om att tidigt i processen involvera krävande kunder (fastighetsförvaltare, hyresgäst/

verksamhetsföreträdare) och användare (främst funktionshindrade). Därefter upphandlades den lösning som uppfyllde kraven

Projekter skyddskläder för brandmän (larmställ)

Räddningstjänsten Storgöteborgs (RSG) avtal för larmställ (skyddskläder som brandmän använder vid utryckning) skulle upphandlas. Istället för att upphandla något som fanns på marknaden inleddes dialoger om ett plagg som har vissa egenskaper såsom skydd mot blodsmitta, petroleumprodukter och vissa kemikalier och som samtidigt skulle ha egenskaper som gjorde det lätt att ta av och tvätta. Mot bakgrund av dialogerna togs nya bättre larmställ fram.

Hållbar upphandling

Ett av miljömålen är en giftfri miljö.

Med hjälp av upphandlingsverktyget kan Sveriges kommuner ställa krav i sina upphandlingar för minskad förekomst av miljö- och hälsofarliga ämnen i förskolan. Upphandlingsmyndigheten har tagit fram ett kravpaket som kommunerna enkelt kan använda sig av för att säkerställa att barnens förskolemiljö blir giftfri.

Sociala krav i upphandling

Södertälje kommuns bolag Telge AB har genomfört en upphandling tillsammans med Södertälje kommun med krav på socialt ansvar. Den entreprenör som fick skriva ett ramavtal om byggservice och mindre entreprenader var tvungen att ta emot praktikanter från praktiskt inriktade utbildningar. I praktiken handlar klausulen i förfrågningsunderlaget om att slussa in långtidsarbetslösa och nyanlända flyktingar i arbetslivet .

Trafikverket är ett föredöme gällande kravställning av sociala krav. Trafikverket ställer flera olika typer av sociala krav i sina upphandlingar. sociala avgifter, minimivillkor enligt kollektivavtal, antidiskriminering, ILO-konventioner på produkter och tjänster utomlands, säkerhetsutbildningar och uppförandekoder i alla led. Trafikverket arbetar även med kontroll och uppföljning av kraven. Trafikverket fick i juni 2015 regeringens uppdrag att ställa krav på sysselsättning i upphandlingar. Av myndighetens återsäkrifter framgår att det kan bli en god affär för samhället att ställa sysselsättningskrav i upphandlingar.